

Fra: Pål Mitsem
Sendt: lørdag 17. oktober 2020 16.57
Til: 'debatt@aftenbladet.no'
Emne: TURISMEN I STAVANGER

Turismen i Stavanger

Covid 19-pandemien har rammet reiselivet i Stavanger særlig hardt.

Vi ser vel slutten på pandemien i det fjerne, med utvikling og utnyttelse av vaksiner som gjør at pandemien får mer karakter av årlige influensa-epidemier. Vil det være nok til å bringe reiselivet tilbake i stående stilling?

Kanskje må Stavangerområdet utnytte de to enestående turistattraksjoner som skjebnen har lagt til vårt område, uten at de har blitt utnyttet slik vi hadde fortjent.

Den største uutnyttede turistattraksjon er muligheten for gondolbane fra Eiane i Sandnes (tidligere Forsand) over Lysefjorden til Rygertoppen. Av ukjente grunner har Stavanger Turistforening og Aftenbladet motsatt seg dette av alle krefter. Aftenbladet har riktignok ved flere høve skrevet positivt om en heis inne i fjellet under Prekestolen. Det hadde vært en interessant tanke, hvis det hadde vært kurant å bringe turister i tusentall til startpunktet for heisen. Men det er de jo ikke, uten omfattende veitunneler og parkeringsmuligheter ved fjellet under Prekestolen.

Det er jo heller ikke noen positiv opplevelse å stå i en mer eller mindre trang heis inne i fjellet! En gondolbane som leder hele veien over Lysefjorden vil bli noe helt annet.

Det å svaie over Lysefjorden i flere hundre meters høyde over vannet med bratte fjellsider på begge sider vil gi et magedrag og blir en virkelig turistattraksjon, også fordi man kommer nær den karakteristiske fjellformasjonen Prekestolen.

Flott at tusenvis av fotturister kan ta seg opp stien til Prekestolen, så lenge det varer. Hvor lenge det er, vet bare Skaperen.

Alle vet at Prekestolen kan falle ned, når som helst. Det er mulig at man kan følge med slik at man kan få et forvarsel.

Det har vært forbausende liten oppmerksomhet rundt dette ved Prekestolen, i forhold til f.eks. Mannen og Veslemannen i Romsdalen. Der er det konsekvensene av utrasingen av tusenvis av kubikkmeter fjell man er bekymret for. Utrasingen av noen få hundre kubikkmeter med fjell ved Prekestolen er visst ingen bekymret for, selv om man også her kan få ettervirkninger i form av flodbølger i Lysefjorden. Her er kanskje risikoen større ved at fjellblokken raser ut med flere hundre turister, invitert av kommunen (nå Strand) til å ta seg opp og nyte utsikten!

Kanskje Aftenbladet kan bidra med en folketelling i den travleste tiden?

Egentlig er det utrolig at ikke Forsand kommune har fulgt opp mulighetene til effektiv varsling, slik det flere ganger har vært diskutert der. Nu ligger ballen hos Strand kommune. Hva vil den gjøre?

Er det utenkelig at fotturisters mulighet til å skritte over fjellsprekken mellom Neverdalsfjellet og Prekestolen blir sperret, eller blir gjort betinget av at de som skritter over frafaller erstatningskrav mot Strand kommune og tegner obligatorisk forsikring?

Egentlig er toppen av Neverdalsfjellet, som min kone har foreslått å kalle Rygertoppen, en potensielt større turistattraksjon enn Prekestolen. Inntil Prekestolen faller ned, har man mulighet til å beundre den særegne fjellformasjon fra Rygertoppen, uten å ta noen som helst risiko. Samtidig får man utsikt rett ned til Stavanger og byøyene, og Nordsjøen fra Egersund til Bømlø! Dessuten får man se en flott norsk fjord, Lysefjorden, fra havet til fjordbunnen Lysebotn. Fra Prekestolen ser man bare halvparten, fra Eiane til Lysebotn.

Kort sagt, fra Rygertoppen ser man hele Rygenes rike, og kan spinne mange historiske begivenheter fra dette.

Jeg har aldri forstått den bastante motstand som Turistforeningen og Aftenbladet har hatt mot en gondolbaner fra Eiane til Rygertoppen. Det er jo ingen som blir forhindret fra å gå opp til Prekestolen, hvis de ønsker det (og klarer det).

Jeg ser heller ikke hvordan en gondolbane til «snippen» Rygertoppen, i den absolutte utkant av en nasjonalpark rundt Neverdalsfjellet skal være til hinder for en stor og forrektige nasjonalpark i området fra Neverdalsfjellet til Kjerag og Lysebotn. Tvert i mot, gondolbanen kan sikre at en slik nasjonalpark blir en suksess ved å legge til rette for effektiv adkomst. Er det noe galt i det?

Og en ting til:

Stavangerområdet har den potensielt største turistattraksjon i Norge, ved siden av og kanskje like bak gondolbanen fra Eiane til Rygertoppen. Jeg sikter til stedet for Norge samling, gjennom Slaget i Hafrsfjord i år 872.

Det er kanskje vanskelig å tenke seg hvordan man skal feire stedet for Norges samling i en fjord. Men vi vet, etter skalden Torbjørn Hornkloves Haraldskvad, gjengitt av Snorre Sturlason i Sagaen om Kong Harald Hårfagre, at slaget ble avsluttet ved borgruinen på toppen av Ytraberget. Her prøvet de tapende småkonger å verge seg før Kong Harald jaget dem sørover over Jæren.

Her på Ytraberget ble 1100-årsdagen for slaget feiret i 1972, bl.a. ved at Kong Olav V signerte med sitt navn på en bautastein som ennå står der, med «Olav V 1972» under «Harald I 872». I filmsnutten som alle kan se ved å trykke på trekanten ved bildet av kong Olav V i <http://www.mitsem-blogg.com/> kan man bl.a. se hvordan flere tusen tilskuere (i flg. pressen) hadde slått seg ned i skråningen som Indraberget danner mot Ytraberget. Man trenger ikke utdannelse som arkitekt for å se at dette er den ideelle plass for et utendørsteater for 5.000 tilskuere, for årlig feiring av Rikssamlingsdagen med syngespill om Kong Harald Hårfagre og

Erling Skjalgsson, og bl.a. orkester-suiten «Brede seil over Nordsjø går» (der Erling Skjalgsson seilet ut fra nærområdet). Alle tilskuere kan se rett bort til «Sverd i Fjell».

Jeg finner grunn til å beklage at Aftenbladet synes mer opptatt av å utpeke Stiklestad som Rikssamlingssted, og ellers har satset på Møllebukta, som er et vakkert sted, men ikke har noen tilknytning til Slaget i Hafrsfjord. Det faktum at Møllebukta ligger i Stavanger kommune kan ikke trumfe betydningen av de historiske fakta.

Sola kommune er eier av hele Ytraberget og det meste av Indraberget, og bør kunne få med seg alle nabokommuner, fylket og staten på utvikling av et forrektige Rkssamlingssted her.

Pål Mitsem, Randaberg